

ПРОГРАМ ПОДСТИЦАЊА РАЗВОЈА ПРЕДУЗЕТНИШТВА КРОЗ ФИНАНСИЈСКУ ПОДРШКУ ЗА ПОЧЕТНИКЕ У ПОСЛОВАЊУ У 2022. ГОДИНИ

УПУТСТВО ЗА КОРИСНИКЕ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА (Извод из Програма са додатним информацијама)

Намена средстава:

Средства опредељена Програмом намењена су за финансијску подршку новооснованим предузетницима, микро и малим привредним друштвима, који су регистровани у Агенцији за привредне регистре најраније две године у односу на годину подношења захтева. За средства по Програму, могу да конкуришу и корисници чији су оснивачи, претходно, били оснивачи највише једног привредног субјекта (исто се односи и на осниваче и чланове удружења која су остваривала приходе на тржишту), који је брисан из регистра, пре објављивања јавног позива или је још увек активан, али је оснивач корисника пренео своја оснивачка права на неко друго лице, које није повезано лице са њим, пре оглашавања јавног позива. Уколико има више оснивача привредног субјекта који конкурише, претходно наведена одредба односи се на све те осниваче. Оснивач привредног субјекта може бити искључиво физичко лице. Под повезаним лицем у наведеном смислу подразумева се: супруг, супруга, сестра, брат и друго лице које је у првом степену сродства са оснивачем корисника.

Улагања која се могу финансирати у оквиру овог Програма обухватају:

- куповину машина, опреме, доставних возила (укључујући и мопеде на електрични погон) која служе за превоз сопствених производа, репромтеријала и сировина и других транспортних средстава укључених у процес производње (нових или половних, не старијих од пет година). Уколико је опрема/возило половно, неопходно је доставити доказе о власништву односно начину стицања својине, доказе да је опрема/возило плаћено у целости, картицу основних средстава власника опреме/возила, процену вредности судског вештака (са листе судских вештака Фонда) и изјаву власника да је спреман да је отуђи. Уколико је продавац половне опреме/возила правно лице, овлашћено за промет/трговину дате половне опреме/возила и врши промет половне и ремонтване опреме/возила, може се прихватити понуда без процене овлашћеног судског вештака. Додатна опрема/возила не може бити физичко лице осим ако је предузетник, нити повезано лице са корисником кредита у смислу Закона о привредним друштвима и Закона о банкама;

- текуће одржавање пословног и/или производног простора до износа од 350.000,00 динара од укупних средстава за инвестирање, без обзира да ли је објекат у коме се спроводе активности текућег одржавања у закупу или у власништву подносиоца захтева. Извођач радова не може бити повезано лице са корисником кредита у смислу Закона о привредним друштвима и Закона о банкама. Извођач радова мора бити предузетник или привредно друштво;

- оперативне трошкове, који могу да учествују највише до 20% у структури укупног улагања за која се потражују средства Програма;

Средства по овом Програму се не могу користити за:

1. примарну пољопривредну производњу; Примарна пољопривредна производња у смислу овог програма, обухвата гајење биљних култура и домаћих животиња и остале намене у непосредној вези са гајењем биљака и животиња, као и чување и складиштење, а не обухвата хладњаче, сушаре, опрему за паковање, сортирање, прераду и сл,
2. трговинску делатност, осим делатности које у себи имају одређени степен обраде;
3. организовање игара на срећу, лутрија и сличних делатности;
4. производњу и продају оружја и војне опреме;
5. промет нафте и нафтних деривата;
6. производњу челика и синтетичких влакана и вађење угља;
7. производњу и промет било ког производа или активности, које се према домаћим прописима или међународним конвенцијама и споразумима, сматрају забрањеним.
8. грађевинарство изузев производње грађевинских производа и завршних занатских радова у грађевинарству;
9. транспорт и саобраћај;
10. финансијске услуге, услуге маркетинга, консултантске услуге, услуге истраживања тржишта и испитивања јавног мњења;
11. производњу дувана и дуванских производа;
12. делатности изнајмљивања, рентирања и самоуслуживања, изузев за потребе туризма;

Средства по овом програму не могу се користити ни за пројекте привредних субјеката из осталих сектора, ако не доприносе остваривању циљева програма.

Бесповратна средства не могу се користити за рефундирање трошкова у оквиру активности које су биле започете или завршене пре потписивања уговора о додели бесповратних средстава у складу са овим Програмом.

Корисник средстава је у обавези да, поред кредита Фонду, врати и одобрена бесповратна средства, у случају да, у периоду до три године од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава са Фондом:

1. обрише из регистра предузетничку радњу односно покрене поступак ликвидације или стечаја привредног друштва,
2. отуђи предмет инвестиционог улагања или исти да у закуп
3. раскине радни однос оснивача привредног субјекта на неодређено време у том привредном субјекту
4. изврши промену оснивача и законског заступника осим у смртним случајевима и случајевима спречености за рад услед теже болести и
5. није привредно активан и не доставља уредно финансијске извештаје

Уколико корисник, наведене радње изврши после наведеног рока од три године, а за време трајања кредита, неће бити у обавези да врати одобрена бесповратна средства.

Корисник може да изврши промену у оснивачкој структури у периоду до 3 године од дана склапања уговора такву да првобитан оснивач остаје али се додаје и други оснивач, уколико тај други оснивач испуњава све услове из Уредбе као и први оснивач.

Додатне информације:

У случају набавке нове опреме/возила, добављач опреме/возила може бити само произвођач опреме/возила или увозник/овлашћени дистрибутер те опреме/возила.

У случају набавке половне опреме/возила, Комисија за доделу бесповратних средстава има право да не прихвати понуде оних добављача чија делатност није у вези са опремом/возилом коју продају, а која је предмет финансирања по овом програму.

Лака теретна возила врста N1, не могу бити предмет финансирања по овом програму.

Текуће (редовно) одржавање објекта јесте извођење радова који се предузимају ради спречавања оштећења која настају употребом објекта или ради отклањања тих оштећења, а састоје се од прегледа, поправки и предузимања превентивних и заштитних мера, односно свих радова којима се обезбеђује одржавање објекта на задовољавајућем нивоу употребљивости, као што су кречење, фарбање, замена облога, замена санитарија, радијатора, замена унутрашње и спољашње столарије и браварије, замена унутрашњих инсталација и опреме без повећања капацитета и други слични радови, ако се њима не мења спољни изглед зграде и ако немају утицај на заједничке делове зграде и њихово коришћење.

Оперативни трошкови који могу бити предмет финансирања обухватају: набавку сировина, репроматеријала, закуп производног и/или пословног простора, плаћање комуналних трошкова, исплату зарада запосленим (искључујући оснивача привредног субјекта) масимално до 50% укупно одобрених оперативних трошкова и остале трошкове из редовног (текућег) пословања корисника. Напомињемо да у оперативне трошкове не спадају: заостале обавезе по основу такси и пореза, зајмови и рате за отплату кредита, трошкови гаранција, полиса осигурања, камата, трошкови банкарског пословања, курсних разлика, царински и административни трошкови и други трошкови.

Уколико привредни субјекат, услед наметања услова од стране добављача и/или продавца, има обавезу претходне уплате аванса и/или депозита из сопствених средстава, уплата наведеног аванса и/или депозита је могућа у максималном износу до 10% вредности улагања према достављеној понуди, профактури, предуговору или уговору, с тим да она представља сопствено учешће подносиоца захтева и не може бити предмет рефундирања.

Средства по овом програму не могу се користити за финансирање привредних субјеката који обављају делатност трговине, осим у случајевима када та делатност подразумева и одређени степен обраде робе. Под обрадом се подразумева промена физичких својстава робе и стављање исте у функцију новог финалног производа (цвећаре и сл.)

Право да се пријаве за средства по Програму имају привредни субјекти који се баве производњом грађевинских производа и галантерије, као и оним занатским делатностима које обављају завршне грађевинско - занатске радове, као што су: малтерисање, уградња столарије, постављање подних и зидних облога, бојење и застакљивање и остали завршни радови.

Привредни субјекти који се баве изнајмљивањем, рентирањем и самоуслуживањем не могу конкурисати за средства по Програму, изузев у оквиру

туризма. Привредни субјекти који су регистровани у области туризма, а који се баве изнајмљивањем смештајних јединица и, уједно, поседују и опрему за потребе туризма (бицикла, моторе, чамаце, скутере и слично) коју, такође, изнајмљују, могу конкурисати за средства по Програму.

Уколико у периоду до три године од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава привредни субјекат поред постојећег оснивача, дода и новог оснивача, који испуњава све услове из Уредбе као и први оснивач, о насталој промени дужан је да обавести Фонд.

Корисник средстава не може у року до три године од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава са Фондом за развој да заложи предмет инвестиционог улагања код повериоца који није Фонд за развој. Корисник средстава може заложити предмет инвестиционог улагања код Фонда искључиво као средство обезбеђења обавеза по овом програму.

Уколико је објекат у коме ће се обављати делатност у закупу, неопходно је да закуп траје минимално 6 месеци након доспећа последњег ануитета, да је у уговору о закупу дата сагласност за извођење радова на текућем одржавању у објекту и да су регулисани међусобни односи између уговорних страна.

Набавка хладњача/ расхладних панела и соларних панела је дозвољена само уколико се исти постављају на земљишту које је у власништву подносиоца захтева или породичном власништву (родитељи, супруг/супруга, рођени брат/сестра, деца).

За профактуре издате на износе у иностраној валути, за обрачун динарске противвредности користи се средњи курс НБС на дан издавања профактуре.

Финансијски оквир

Привредни субјекти који задовоље услове Програма могу остварити право на финансијску подршку у виду бесповратних средстава у износу до 30% вредности улагања, односно до 40% вредности улагања за привредне субјекте који припадају јединицама локалне самоуправе које су разврстане у четврту групу развијености у складу са чланом 12. Закона о регионалном развоју и актом Владе којим се утврђује јединствена листа развијености региона и јединица локалне самоуправе. Привредни субјекти који припадају четвртој групи развијености су привредни субјекти из изразито недовољно развијених јединица локалне самоуправе који на наведеној територији имају седиште или на истој обављају пословање и имају регистрован огранак у периоду дужем од годину дана од дана подношења захтева.

Преостали износ инвестиционог улагања финансираће се из кредита Фонда за развој.

Укупно расположива бесповратна средства за реализацију овог Програма су 150.000.000,00 РСД,

Минимални и максимални износи бесповратних средстава и кредита који могу бити одобрени привредним друштвима и предузетницима по Програму износе:

Однос 30%-70%

Износ за правна лица и предузетнике	Кредит	Бесповратна средства	Укупно
Минимални	280.000,00 РСД	120.000,00 РСД	400.000,00 РСД
Максимални	4.200.000,00 РСД	1.800.000,00 РСД	6.000.000,00 РСД

Однос 40%-60%

Износ за правна лица и предузетнике	Кредит	Бесповратна средства	Укупно
минимални	240.000,00 РСД	160.000,00 РСД	400.000,00 РСД
максимални	3.600.000,00 РСД	2.400.000,00 РСД	6.000.000,00 РСД

Изузетно, привредним субјектима који обављају услужне делатности у оквиру којих започињање пословања не захтева већи износ средстава, могу се одобрити средства (бесповратна и кредита) у укупном износу до 3.000.000,00 РСД.

Подносиоци захтева имају могућност да део вредности пројекта финансирају сопственим средствима. Такође, уколико је вредност одобрених средстава мања од вредности тражених средстава, подносилац захтева ће, уколико прихвати решење о додели бесповратних средстава и одлуку о додели кредитних средстава, износ до пуне разлике инвестиционог улагања финансирати из сопствених средстава.

Кредити Фонда за развој се одобравају под следећим условима:

- рок отплате до 5 година у оквиру кога је грејс период до једне године. Рок отплате кредита не може бити краћи од три године од дана закључења уговора укључујући и грејс период. У случају отплате кредита у року који је краћи од три године привредни субјект је дужан да врати и бесповратна средства.
- примена валутне клаузуле
- каматна стопа 1% годишње уз гаранцију банке; 2% годишње уз остала средства обезбеђења
- **месечна/тримесечна** отплата кредита
- У грејс периоду интеркаларна камата се обрачунава месечно/тримесечно уназад и приписује главном дугу

Инструменти обезбеђења уредног враћања кредита:

- *Гаранција пословне банке, или*
- *Хипотека првог реда на непокретностима, и то:*
  1. Хипотека првог реда на непокретностима, за износ кредита до 1.000.000,00 РСД на захтев клијента, а преко 1.000.000,00 РСД обавезно, и/или
  2. хипотека на пољопривредном, шумском земљишту или грађевинском земљишту (укључујући и градско грађевинско земљиште) за износ кредита до 500.000,00 РСД, а део кредита изнад овог износа мора се обезбедити другим инструментима обезбеђења; и/или

- **Залог на покретним стварима** у власништву односно залога на постојећој / будућој опреми за износ кредита до 1.000.000,00 РСД, с тим да појединачна вредност опреме која се залаже не буде мања од 50.000,00 РСД, а део кредита изнад овог износа мора се обезбедити другим инструментима обезбеђења и/или
- **Уговорно јемство (или приступање дугу) привредног субјекта** за корисника кредита, са одговарајућим инструментима обезбеђења јемца, односно приступиоца дуга и/или
- **Уговорно јемство физичког лица** до максималног износа кредита од 500.000,00 динара, док се део кредита изнад тог износа мора обезбедити другим инструментима, и

-Бланко сопствене менице корисника кредита, са клаузулом "без протеста" и меничним овлашћењем се обавезно достављају уз неко од наведених средстава обезбеђења .

Оснивачи су дужни да доставе личне менице, а у случају где имамо више оснивача, сви оснивачи морају да дају личне менице, осим оних који имају испод 5% учешћа у власништву.

Јемство повезаног правног лица или предузетника са подносиоцем захтева, не може бити основно обезбеђење кредита.

Однос тржишне вредности наведених инструмената обезбеђења у односу на износ кредита увећан за припадајућу камату и друге трошкове, треба да буде 1,2:1.

Додатне информације:

Услужне делатности код којих ће се одобравати ограничена средства до 3.000.000,00 РСД су све оне делатности код којих се процењује да за започињање пословања није неопходан већи износ средстава од наведеног. Примери ових делатности су: делатност фризерских салона, разних школица, логопеда, агенција за пружање разних услуга и слично.

Напомена за ручну залогу као обезбеђење: опрема која је наведена у профактури и програму не може се мењати након закључења уговора о кредиту. Изузетно у оправданим ситуацијама, у току обраде захтева, може се извршити измена и добављача и опреме који су наведени у профактури и пословном плану. Уколико се замена добављача врши након пуштања средстава иста се може прихватити само уколико је захтев поднет у року од 30 дана од дана пуштања средстава за предметну намену. Замена добављача је могућа само услед више силе (клијент мора да достави писмено обавештење од добављача да није у могућности да испоручи опрему) и само за опрему која има исту намену као и за ону за коју су средства одобрена;

Када се као инструмент обезбеђења уредног враћања кредита нуди уговорно јемство физичког лица, жирант у складу са својим месечним примањима и другим задужењима мора имати кредитну способност за додатна и нова задужења. Сва задужења могу бити до половине износа зараде, односно до $\frac{1}{4}$ ако је њен износ једнак или мањи од минималне зараде утврђене у складу са законом.

Када се као инструмент обезбеђења уредног враћања кредита нуди залога на покретним стварима у власништву односно залога на постојећој / будућој опреми за износ кредита до 1.000.000,00 РСД, опрема која има високу стопу амортизације (преко 20% годишње) не може бити понуђена као ручна залога/средство обезбеђења кредита, јер ће иста у предвиђеном року отплате кредита (у периоду од 5 година) бити потпуно амортизована и обезвређена.

Фонд задржава право да тражи и додатно средство обезбеђења, уколико анализом захтева утврди да је то потребно.

Фонд ће, приликом одобравања кредитног захтева, разматрати финансијске параметре пословања подносиоца захтева, а што је у складу са његовим редовним процедурама за одобрење кредита. У складу са фондовим процедурама, подносилац захтева за кредит не сме имати блокаду рачуна дужу од 30 дана у континуитету у претходних годину дана, односно укупно 90 дана са прекидима у последњих годину дана

Услови које морају да испуне подносиоци захтева :

Право да се пријаве на Јавни позив за доделу бесповратних средстава и право да поднесу захтев за кредит код Фонда, имају предузетници, микро и мала привредна друштва, који су регистровани у Агенцији за привредне регистре најраније две године у односу на годину подношења захтева, и задовољавају следеће услове:

1. да су поднели попуњен захтев за кредит и захтев за доделу бесповратних средстава са потребном документацијом Фонду;
2. услов за доделу бесповратних средстава је да је захтев за кредитна средства претходно предложен за одобрење од стране Фонда;
3. да су поднели оригинал профактуре/предуговора/понуде по којој се извршава инвестиционо улагање, не старији од 30 дана од дана подношења захтева;
4. да су уписани у регистар АПР-а најраније две године у односу на годину подношења захтева;
5. да је оснивач привредног субјекта истовремено и запослен на неодређено време у том привредном субјекту, а уколико постоји више оснивача, потребно је да су сви физичка лица и да бар један од оснивача испуњава овај услов;
6. да над њима није покренут стечајни поступак или поступак ликвидације;
7. да су регулисали доспеле обавезе јавних прихода;
8. да подносилац захтева и повезана лица немају доспелих а неизмирених обавеза према Фонду и другим државним повериоцима;
9. да су у већинском приватном власништву и да нису у групи повезаних лица у смислу Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон и 5/15) и Закона о банкама („Службени гласник РС”, бр. 107/05, 91/10 и 14/15), у којој су неки од чланова велика правна лица у складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС”, број 62/13), према финансијским извештајима за 2020. годину;
10. да оснивач/оснивачи и /или одговорно лице није директор/заступник, члан, оснивач или члан органа управљања другог привредног субјекта или заступник огранка другог привредног субјекта нити је у руководству удружења које има исту или сличну делатност као и подносилац захтева, које се налази се на истој адреси као подносилац захтева и које остварује приходе на тржишту;

11. да је оснивач, који има 60 и више година старости, приложио, поред средстава обезбеђења у складу са овим програмом, полису животног осигурања или обезбедио јемство физичког лица које није старије од 60 година и није пензионер.
12. да у текућој фискалној години и у претходне две године (2020, 2021, 2022 години) заједно са повезаним лицима нису примили државну помоћ и de minimis помоћ чија би висина, заједно са траженим бесповратним средствима и делом државне помоћи садржане у кредиту Фонда, прекорачила износ од 23.000.000,00 динара;
13. да нису примили средства по програмима финансијске подршке за почетнике у пословању из буџета;
14. да нису у тешкоћама. Привредни субјект који је основан пре мање од три године не сматра се привредним субјектом у тешкоћама, изузев ако је реч о малом или средњем привредном субјекту који испуњава услове за отварање стечајног поступка;
15. да претежна делатност привредног субјекта уписана у АПР одговара делатности која се финансира из овог програма;
16. да су статусне промене, промене оснивача и промене заступника привредног субјекта извршене пре оглашавања Јавног позива, изузев промене шифре делатности која може да се изврши и током трајања јавног позива;
17. да је оснивач привредног субјекта уједно и његов законски заступник, а уколико има више оснивача привредног субјекта, један од оснивача мора да буде законски заступник тог привредног субјекта;

Оснивачи привредних субјеката, који конкуришу за средства по Програму, могу да се обрате акредитованим регионалним развојним агенцијама (у даљем тексту: АРРА) како би прошли бесплатну обуку за започињање пословања и како би им се пружила саветодавна и техничка помоћ у вези са конкурисањем по Програму, коју пружају наведене агенције по Програму стандардизованог сета услуга за МСПП.

Додатне информације:

Право да се пријаве на Јавни позив за доделу бесповратних средстава и право да поднесу захтев за кредит код Фонда, имају предузетници, микро и мала привредна друштва, који су регистровани у Агенцији за привредне регистре најраније две године у односу на годину подношења захтева, односно у 2020, 2021. и 2022. години.

Привредни субјекти који су примили средства по следећим програмима финансијске подршке за почетнике у пословању из буџета не могу да конкуришу за средства по овом програму, и то: Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2020. години, Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2021. години, Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за жене предузетнице и младе у 2021. години, Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за жене предузетнице и младе у 2022. години и Програм промоције предузетништва и samozapoшљавања.

Оснивач привредног субјекта који конкурише за средства по Програму може бити истовремено оснивач/члан неког удружења уколико удружење нема исту или сличну делатност као подносилац захтева, уколико се не налази на истој адреси као подносилац захтева и не остварује приходе на тржишту;

Свим учесницима који конкуришу за средства по Програму, у **17 акредитованих регионалних развојних агенција-АРРА** на располагању је **бесплатно** сва неопходна стручна помоћ приликом конкурисања за средства по овом програму подршке. Списак АРРА, као и њихове контакт податке, можете пронаћи пратећи следећи линк: <http://ras.gov.rs/regionalni-razvoj/akreditovane-regionalne-razvojne-agencije>

Реализација средстава:

Јавни позив је отворен док износ тражених бесповратних средстава не премаши износ расположивих средстава за спровођење Програма за 35%, колико је просечан проценат одбијених, као и одусталих захтева пре решавања у претходним годинама..

Захтев за доделу бесповратних средстава се подноси истовремено са захтевом за кредит Фонду и то достављањем попуњеног обједињеног обрасца за пријаву, као и пратеће документације којом се доказује испуњеност услова.

Фонд ће примати искључиво захтеве привредних субјеката који задовољавају све услове Програма и који су предали неопходну конкурсну документацију.

Привредни субјекти могу поднети само један захтев за доделу бесповратних средстава по овом програму код Фонда. Други захтев може бити поднет у периоду трајања јавног позива, тек након пријема обавештења да је привредном субјекту првобитан захтев одбијен.

Рок за обраду кредитног захтева привредног субјекта код Фонда је највише 20 дана, након чега привредни субјект треба да буде обавештен уколико је потребно допунити документацију у одређеном року.

Након пријема и обраде захтева за доделу бесповратних средстава и захтева за кредит, акредитоване регионалне развојне агенције обављају теренску контролу, како би констатовали да ли стање на терену код подносиоца захтева одговара наводима у поднетој конкурсној документацији.

Комисија за доделу бесповратних средстава врши прегледање, контролу исправности захтева и његову оцену и доноси решење о прихватању захтева и додели бесповратних средстава према редоследу пријема формално исправних захтева или одбијању захтева.

Ради потпунијег сагледавања квалитета предложене активности и веродостојности података, Комисија за доделу бесповратних средстава може да затражи додатну документацију, појашњења предлога и изврши накнадну верификацију поднете документације.

Уколико се, на заказаној претходној теренској контроли, не појави оснивач привредног субјекта, који је поднео захтев, захтев неће моћи да се позитивно реши, као и . уколико се на заказаној теренској контроли за утврђивање наменског коришћења одобрених и додељених средстава не појави оснивач, уговор ће бити раскинут.

Уколико се претходном теренском контролом утврди да се на терену већ налази опрема/возило које је предмет финансирања по овом програму, без обзира да ли је исто плаћено или не добављачу, захтев за доделу бесповратних средстава ће бити одбијен. Уколико се утврди да је захтев за доделу бесповратних средстава поднео привредни субјекат чији оснивач је лице које је у сродству (супруг, супруга, деца, рођени сестра и брат, родитељи) са лицем које се већ бави истом или сродном делатношћу којом се бави и оснивач подносиоца захтева, сматраће се да је то наставак спровођења постојеће породичне делатности и захтев за доделу бесповртаних средстава неће бити одобрен.

У року од осам дана од дана доношења Одлуке Управног одбора Фонда о кредиту, Фонд о одлуци о кредиту и о решењу о додели бесповратне помоћи обавештава привредни субјекат, а у року до 60 дана од дана достављања одлуке и решења,

закључује уговор о додели бесповратних средстава и уговор о кредиту са привредним субјектом.

Датумом закључења уговора о бесповратним средствима се сматра онај датум када је уговор потписан од стране овлашћеног лица Фонда. Привредни субјекти који нису потписали уговор о додели бесповратних средстава, у предвиђеном року сматраће се да су одустали од додељених средстава као и од кредита код Фонда. Уколико привредни субјект не потпише уговор о кредиту са Фондом, уговор о додели бесповратних средстава закључен са Фондом сматра се ништавим и обрнуто.

По закључењу уговора о додели бесповратних средстава и након успостављања свих инструмента обезбеђења по уговору о кредиту, Фонд ће, у року од 15 дана од дана успостављања инструмената обезбеђења, уплатити одобрена бесповратна средства директно на наменски рачун корисника, а на основу захтева корисника и валидне документације за пуштање средстава.

Кандидати чије је захтеве за бесповратна средства Комисија одбила имају право на жалбу у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се подноси министру привреде, непосредно или препорученом поштом, на адресу Министарство привреде, Кнеза Милоша 20, 11000 Београд. О жалби одлучује министар привреде у року од 30 дана од дана пријема жалбе.

Привредни субјект може поднети захтеве за промену оснивача у периоду краћем од 3 године од дана склапања уговора о додели бесповратних средстава, у смртним случајевима и случајевима спречености за рад услед теже болести, о коме одлучује министар привреде. У случају одобравања замене оснивача привредни субјект нема обавезу да врати бесповратна средства. Министар привреде одлучује и о захтевима за замену оснивача по програмима из претходних година, а за које није покренут поступак принудне наплате.

Уколико дође до наступања ванредних околности (пожара, поплава и др.), у периоду до 3 године, од дана склапања уговора о додели бесповратних средстава, где је дошло до уништења предмета финансирања, клијент може поднети захтев за отпис бесповратних средстава, уколико није у могућности да наплати средства преко осигурања, о коме одлучује министар привреде.

Корисник средстава дужан је да Министарству, Фонду, АРРА и Комисији за контролу државне помоћи у сваком тренутку, од подношења захтева до истека три године од закључења уговора, омогући теренску контролу и увид у документацију потребне ради потпунијег сагледавања захтева и контроле реализације инвестиционог пројекта.

Додатне информације:

Захтев за доделу средстава ће бити одобрен привредном субјекту само уколико је простор, у коме ће се обављати делатност, функционално опремљен и спреман за обављање делатности или уколико ће исти бити функционално опремљен и спреман за обављање делатности након извођења грађевинских радова на текућем одржавању средствима Програма.

Опрема/возило које је наведено у профактури и пословном плану, као и добављач не може се мењати након подношења захтева. У изузетним ситуацијама, на образложен захтев клијента, може се извршити измена и добављача и опреме, с тим да не сме да се

промени функционална намена опреме/возила које је предмет финансирања. Уколико се замена добављача и/или опреме/возила врши након пуштања средстава иста се може прихватити само уколико је захтев поднет у року од 30 дана од дана пуштања средстава за предметну намену. Уколико је нова цена опреме/возила из достављене профактуре већа од износа одобреног кредита и бесповратних средстава, корисник је у обавези да пре пуштања средстава достави доказ да је на рачун испоручиоца опреме/возила уплатио износ разлике у цени. Уколико је нова цена опреме/возила из достављене профактуре мања од износа одобреног кредита и бесповратних средстава, корисник средстава је у обавези да разлику у цени врати или да поднесе захтев за пренос тих средстава на другу намену, о чему одлучује Комисија.

Уколико подносилац захтева изврши замену пословног простора, након подношења документације, а пре доношења одлуке, о којој Фонд није претходно обавештен и није достављен нов уговор о закупу, или ту замену изврши након теренске контроле, захтев за доделу бесповратних средстава и средстава кредита ће бити одбијен. Такође, уколико клијент, након одобрења средстава, изврши промену пословног простора, у обавези је да о томе обавести Фонд.

Привредном субјекту, кориснику средстава се, по закључењу уговора о додели бесповратних средстава и након успостављања свих инструмента обезбеђења по уговору о кредиту, прво уплаћују средства за набавку опреме и/или текуће одржавање, а након тога за оперативне трошкове.

Одобрена кредитна средства за текуће одржавање пословног или производног простора, као и набавку опреме/возила могу се уплатити на основу Уговора о асигнацији, директно на рачун извођача радова / испоручиоца опреме/возила, или на рачун подносиоца захтева. Бесповратна средства се уплаћују, искључиво, на наменски рачун корисника.

Захтев за промену оснивача у периоду краћем од 3 године од дана склапања уговора о додели бесповратних средстава, у смртним случајевима и случајевима спречености за рад услед теже болести, подноси се Министарству привреде, а о истом одлучује министар привреде. Уз наведени захтев, подносилац је дужан да достави и документацију којом доказује тежу болест оснивача или смртни исход оснивача. Уколико дође до смртног исхода предузетника, на основу поднетог захтева и документације којом се доказује смртни исход, министар привреде одлучује о захтеву за одобрење другом привредном субјекту да настави делатност и преузме обавезе тог предузетника.

Захтев за отпис бесповратних средстава, у случају наступања ванредних околности и уништења предмета финансирања, подноси се Министарству привреде, а о истом одлучује министар привреде. Поред захтева, клијент подноси и релевантну документацију којом доказује да до ванредне околности није дошло његовом кривицом, као и да не може да наплати средства од осигурања.

Корисник је дужан, у циљу правдања наменског коришћења одобрених средстава, да достави валидну документацију АРРА и Фонду за развој (рачуна, рачуне-отпремице, изводе са стања текућег рачуна), којом доказује да је реализовао своју инвестицију, као и да омогући увид истим у опрему/возила која је набавио средствима Програма и/или производни и/или пословни објекат у коме је извршио радове текућег одржавања, средствима Програма.

Такође, корисник је дужан да, у наредне три године од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава, а у складу са одредбама Уредбе, доставља АРРА и

Фонду за развој, на годишњем нивоу, картице основних средстава на којима се може евидентирати опрема/возила на стању, која су набављена средствима Програма, као и да им омогући, на њихов захтев, теренску контролу.

У случају да се утврди ненаменско трошење средстава, непоштовање уговорних обавеза или евентуалне злоупотребе, Фонд за развој проглашава обавезе по исплаћеним средствима (кредитним и бесповратним) доспелим у целости и обавештава корисника да у року од осам дана од пријема обавештења има могућност да врати пласирана средства како средства кредита тако и бесповратна средства. У случају када корисник кредита не наведе која средства враћа (не наведе позив на број) првенствено се намирују бесповратна средства.

У случају да корисник не врати пласирана бесповратна средства, односно средства кредита у датом року, на основу проглашења обавеза доспелим, покреће се поступак принудне наплате при чему затезна камата почиње да се обрачунава од датума проглашења доспелим обавеза по исплаћеним средствима. Средства кредита наплаћују се из одређених средстава обезбеђења која су дата у складу са уговором о кредиту, а бесповратна средства се наплаћују из одређених средстава обезбеђења која су дата у складу са уговором о бесповратним средствима.

У случају да се утврди да Корисник средстава мањи део односно до 20% одобренних средстава није наменски оправдао, Фонд за развој му шаље обавештење да, у року од десет дана од датума обавештења, достави документацију за правдање тих средстава или иста врати. Уколико то не учини, средства се проглашавају доспелим у целости и Корисник средстава има обавезу враћања целокупног износа кредитних и бесповратних средстава, увећана за законску затезну камату од датума проглашења обавеза доспелим.

Уколико корисник изврши превремену отплату кредита након рока од три године онда он нема обавезу повраћаја бесповратних средстава.

Напомена: Документација потребна за пуштање средстава у течај је наведена у посебном документу на сајту Фонда и Министарства.

Пријем захтева ће се вршити све док износ тражених бесповратних средстава не премаши износ расположивих средстава за спровођење Програма за 35%, колико је просечан проценат одбијених, као и одусталих захтева пре решавања у претходним годинама

Пријем захтева се врши на адресама Фонда у Нишу , Булевар Немањића 14а и у Београду, Кнез Михаилова 14, било предајом на писарници било слањем препорученом поштом.